

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

**«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ
І ВИРОБНИЦТВУ»**

**Екологізація виробництва та охорона природи як основа
збалансованого розвитку**

18 березня 2026 року

Білі Церква
2026

УДК 001.895:338.43:378-053.6:502/504:502.131.1(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с-г наук.

Мельниченко О.М., д-р с.-г. наук.

Олешко В.П., канд. с.-г. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Мостипан О.В., д-р філософії.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу

Екологізація виробництва та охорона природи як основа збалансованого розвитку: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 18 березня 2026 р. – Білоцерківський НАУ. – 80 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/34>

©БНАУ

Завершили дослід 18 листопада 2025 року. Подрібненні стебла томатів були зароблені в ґрунт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дубовий В.І., Адамович І.В., Дубовий О.В., Кардаш Д.М., Патент на корисну модель «Енергозберігаюча теплиця для вирощування овочевих культур» №151580. Зареєстровано в Держ. реєстрі України 17.08.2022р.

УДК 639.3.043.2

СЛЮСАРЕНКО С.В., ТКАЧУК С.В., здобувачі вищої освіти
Науковий керівник – **ТРОФИМЧУК А.М.,** канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ТЕХНОЛОГІЯ ЗИМІВЛІ РИБИ

Розглянуто особливості зимівлі риб та основні технологічні вимоги до утримання риби у зимовий період. Проаналізовано фактори, що впливають на виживання та фізіологічний стан риб у зимувальних ставках, зокрема: температурний режим, кисневий баланс і щільність посадки. Дотримання оптимальних умов зимівлі сприяє збереженню поголів'я та підвищенню ефективності рибницького господарства.

Ключові слова: рибництво, зимівля риб, зимувальні ставки, кисневий режим, технологія утримання риби

У ставковому рибництві зимовий період є одним із найбільш критичних етапів технологічного циклу вирощування риби [1, 3]. Саме під час зимівлі значною мірою визначається збереженість рибопосадкового матеріалу та продуктивність господарства у наступному виробничому сезоні. У природних і штучних водоймах у холодний період року відбуваються суттєві зміни гідрологічного та гідрохімічного режимів: знижується температура води, зменшується вміст розчиненого кисню, сповільнюються біологічні процеси [2]. Унаслідок утворення льодового покриву та зменшення надходження кисню можливе виникнення явища зимової задухи риби [4], що призводить до значних втрат

З огляду на це, організація правильної зимівлі риб є важливою складовою сучасної аквакультури. Раціональна підготовка зимувальних ставів, оптимальна щільність посадки риби, підтримання належного гідрохімічного режиму [2] та проведення профілактичних заходів дозволяють зменшити втрати рибопосадкового матеріалу та забезпечити його високу життєздатність навесні [1].

Мета роботи – проаналізувати особливості зимівлі риб у ставкових господарствах та охарактеризувати основні елементи технології зимівлі, спрямовані на забезпечення високої збереженості рибопосадкового матеріалу.

Зимівля риби – це період утримання рибопосадкового матеріалу в спеціально підготовлених зимувальних водоймах або басейнах у холодний період року, коли температура води знижується до мінімальних значень. У цей період у риб значно сповільнюється обмін речовин, знижується рухова активність і припиняється інтенсивне живлення. Основним джерелом енергії в організмі стають накопичені поживні речовини.

Для зимівлі риби використовують спеціальні зимувальні ставки, які мають відповідати певним вимогам: глибина таких водойм зазвичай становить 1,5–2,5 м, що забезпечує відносно стабільний температурний режим та не промерзають до самого дна. Зимувальні стави повинні мати рівне дно без значної кількості органічних відкладень, які можуть спричинити зниження вмісту кисню у воді. Важливим є також забезпечення достатнього водообміну та підтримання оптимального гідрохімічного режиму.

Підготовка зимувальних ставів починається ще в осінній період. Проводять ьочищення водойм від надлишкової рослинності, видалення мулу, ремонт гідротехнічних споруд. За

потреби здійснюють вапнування ставів для поліпшення санітарного стану водойми. Перед посадкою риби у зимувальні ставки проводять сортування та ветеринарний огляд рибосадкового матеріалу з метою запобігання поширенню хвороб.

Важливим елементом технології зимівлі є дотримання оптимальної щільності посадки риби. Надмірна густина посадки може призвести до швидкого зниження концентрації кисню у воді та погіршення санітарного стану водойми. Для різних видів риб і вікових груп встановлюються відповідні нормативи щільності посадки [3, 4].

Упродовж зимового періоду здійснюється постійний контроль за станом водного середовища. Особлива увага приділяється вмісту розчиненого кисню у воді, який не повинен знижуватися до критичних значень. За необхідності проводять аерацію води, прорубують ополонки або встановлюють спеціальні аераційні пристрої. Такі заходи сприяють поліпшенню газового режиму та запобігають виникненню зимової задухи риби.

Важливе значення має також підтримання належного санітарного стану зимувальних ставів. Регулярне спостереження за поведінкою риби, аналіз гідрохімічних показників води та своєчасне проведення профілактичних заходів дозволяють своєчасно виявляти можливі проблеми та запобігати масовій загибелі риби.

Сучасні технології зимівлі риб також передбачають використання спеціалізованих басейнів або рециркуляційних систем водопостачання, які забезпечують контрольовані умови утримання риб і дозволяють значно підвищити їх збереженість.

Таким чином, зимівля риби є важливим етапом технологічного процесу у ставковому рибництві, від якого значною мірою залежить ефективність подальшого вирощування рибосадкового матеріалу. Раціональна організація зимівлі передбачає належну підготовку зимувальних ставів, дотримання оптимальної щільності посадки риби, підтримання сприятливого гідрохімічного режиму та постійний контроль за станом водного середовища. Використання сучасних технологічних підходів дозволяє підвищити збереженість риби у зимовий період та забезпечити стабільність виробництва продукції аквакультури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієвський С. М., Шерман І. М. Основи рибництва. К.: Урожай, 2012. 384 с.
2. Чорна М. В. Екологічна безпека у ставковому рибництві. Одеса: Пальміра, 2019. 208 с.
3. Грициняк І.І., Гринжевський М.В., Третяк О.М., Ківа М.С., Мрук А.І. Фермерське рибництво. К.: Герб, 200
4. Петренко О.І., Сидоренко Л.П. Дослідження зимівлі цьоголіток коропа та рослиноїдних риб у закритих системах. *Рибне господарство України*. 2024. С. 33-41.

УДК 631.67:504.064

НЕТЕКА О.П. здобувач вищої освіти

ЗЕЛЕНЕЦЬ С.В. асистент

Науковий керівник – **ДУБОВИЙ В.І.**, доктор с.-г. наук, професор

Білоцерківський національний аграрний університет

АГРОЕКОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМ ПОЛИВУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Здійснено аналіз агроекологічних підходів до удосконалення систем зрошення сільськогосподарських культур. Розглянуто ефективність різних способів поливу та обґрунтовано переваги водозберігаючих технологій, зокрема краплинної зрошення, для раціонального використання водних ресурсів і підвищення продуктивності агроecosистем. На прикладі господарств в Хмельницькій області показано встановлення сучасних систем зрошення.

Ключові слова: зрошення, краплинний полив, агроекологія, водні ресурси, водозберігаючі технології, технічні системи зрошення.

енергії: досвід України та країн ЄС.....	53
Шведченко О.І., Онищенко А.В., Шулько О.П. Причини та наслідки забруднення р. Дніпро у межах м. Києва.....	55
Яременко П.А., Ліщук А.М. Регенеративний потенціал поєднання біочару та мікробіологічних препаратів у відновленні функціонального стану чорноземів глибоких.....	57
Жданов Ю.С., Лісецький О.А., Куновський Ю.В. Трансформація іхтіоценозів екосистем малих річок.....	58
Поляков Р.С., Корчевський Д.Г., Порубанський А.В., Гейко Л.М. Вплив різних типів годівлі на динаміку росту барбуса суматранського.....	59
Столярчук В.В., Лівий І.А., Куновський Ю.В. Систематичний огляд іхтіофауни р. Протока.....	61
Слєпньов О.Л., Куновський Ю.В. Аналіз технології вирощування прісноводної креветки <i>Macrobrachium rosenbergii</i> в установках замкненого водопостачання.....	63
Васильчук Ю.А., Трофимчук А.М. Біологічні аспекти регуляції нерестового циклу австралійського рака (<i>Cherax quadricarinatus</i>) в умовах аквакультури.....	65
Григоровський О.А., Григоровський В.А., Онищенко Т.І., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості моніторингу росту і розвитку кореневої системи рослин озимих зернових культур в вегетаційному досліді і екстремальних умовах перезимівлі.....	67
Нерубенко І.О., Мурга М.С., Стадник В.І., Дубовий В.І. Еколого-методологічні основи вирощування томата в умовах енергозберігаючої ґрунтової теплиці.....	69
Слюсаренко С.В., Трофимчук А.М. Технологія зимівлі риби.....	71
Нетєка О.П., Дубовий В.І. Агроекологічні основи удосконалення систем поливу сільськогосподарських культур.....	72
Кушнірук В.П., Трофимчук А.М. Оптимізація умов утримання та годівлі австралійського рака (<i>Cherax quadricarinatus</i>) в умовах аквакультури.....	74
Мурга М.С., Нерубенко І.О., Стадник В.І., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості вирощування олійної редьки на сидерат в умовах еколого-вегетаційного майданчику.....	76
Стадник В.І., Нерубенко І.О., Мурга М.С., Рудюк С.В., Дубовий В.І. Агроекологічні особливості морозо- та зимостійкості рослин озимих зернових культур різних строків посіву в екстремальних природних умовах.....	77